

Rapport om statsforvalterens saksbehandling etter eiendomslovgivningen i 2023

Statsforvalterens saksbehandling etter
eiendomslovgivningen i 2023

Rapport nr. 24/55306
21.06.2024

Rapport: Rapport om statsforvalterens saksbehandling etter eiendomslovgivningen i 2023

Avdeling: Avdeling ressurs- og areal, seksjon arealforvaltning

Dato: 21.06.2024

Ansvarlig: Aud-Ingrid Krefting

Bidragstere: Henrik Thode Kristoffersen, Chris Drange Roksvåg

Rapport-nr.: 24/55306

Forsidebilde: Landbruksdirektoratet

Forord

Bakgrunn for rapporten

Innledning

Ifølge tildelingsbrevet fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) skal Landbruksdirektoratet utarbeide en rapport om statsforvalterens saksbehandling etter eiendomslovgivningen.

Denne rapporten er utarbeidet med bakgrunn i rapportering som statsforvalterne gjør i sin årsrapport. Tallene som blir presentert her er en sammenstilling av statsforvalternes rapportering. 2021 var det første året statsforvalterne rapporterte inn tallene via ordinær årsrapport. Tilbakemeldinger fra embetene tyder på at dette er en enkel måte å rapportere på.

Kommunens og statsforvalterens rolle

Kommunen er som hovedregel førsteinstans i saker etter jordlova og konsesjonsloven. Kommunen utøver lokalt skjønn innenfor rammene av de nasjonale landbrukspolitiske målene: å verne om arealressursene, landbruk over hele landet og å legge til rette for en tjenlig eier- og bruksstruktur samt bosetting. Disse målene går frem av formålsbestemmelsene til jordlova og konsesjonsloven.

Statsforvalterens primære oppgave etter eiendomslovgivningen i landbruket er å behandle klagesaker etter jordlova og konsesjonsloven. Statsforvalteren skal gi rom for kommunenes skjønnutøvelse, og samtidig påse at kommunene forvalter regelverket i henhold til de landbrukspolitiske målene. Statsforvalteren må derfor følge opp kommunens praksis slik at det ikke blir fattet avgjørelser i strid med nasjonale føringer. Statsforvalteren skal videre sørge for at rettsikkerheten til den enkelte blir ivaretatt i saksbehandlingen.

Statsforvalteren som førsteinstans eller klageinstans

Statsforvalteren er ordinær klageinstans i saker etter jordlova og konsesjonsloven, jf. forvaltningsloven § 28. Imidlertid finnes det noen unntak der statsforvalteren behandler saker i førsteinstans. Nedenfor er en oversikt over typiske tilfeller der statsforvalteren er førsteinstans:

- Dersom kommunen er erverver, eier eller overdrager av eiendommen eller har annen tilknytning til den.
- Der statsforvalteren har omgjort kommunens vedtak etter forvaltningsloven § 35, altså utenfor ordinær klagesak.
- Spørsmålet om flere gårds- og bruksnumre utgjør en driftsenhet etter jordlova § 12 sjette ledd.
- Vedtak om tvangssalg eller tvangsmulkt etter konsesjonsloven eller vedtak om tvangsgebyr etter jordlova.
- Fra 7. juli 2023 i konsesjonssaker der erverver er et selskap med begrenset ansvar.

Innhold

Forord	2
Innhold	3
Sammendrag	4
1 Jordlova	5
1.1 Omdisponering	5
1.2 Deling	5
1.3 Driftsenhet	5
1.4 Driveplikt	6
1.5 Nydyrking og nydyrking av myr	6
2 Konesjonsloven	7
2.1 Konesjonsloven	7
3 Odelslova	8
3.1 Odelslova	8
4 Omgjøring og kontroll	8
4.1 Omgjøring og kontroll	8
5 Forklaring til tabellene. Feilkilder	9
5.1 Tabellene	9
5.2 Feilkilder	9
6 Vedlegg	10
6.1 Jordlova	10
6.2 Konesjonsloven	24
6.3 Odelsfrigjøring	30
6.4 Omgjøring og kontroll	31

Sammendrag

Videre fremstilling

Denne rapporten presenterer en oversikt over antall enkeltsaker statsforvalteren har behandlet etter jordlova og konsesjonsloven i tidsrommet 2005 – 2023. Den første delen gir en generell omtale av bestemmelsene det er fattet vedtak etter, og enkelte kommentarer til statistikken. Alle tabeller som viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren, og utfallet av saken, ligger som vedlegg. Det er tidvis ulike tidsserier under de ulike tabellene. Dette skyldes at regelverket har blitt endret, slik at nye rapporteringspunkter har kommet til underveis i tiden etter 2005. Dette fremgår av tidsseriene.

1 Jordlova

1.1 Omdisponering

Jordlova § 9 setter et forbud mot å bruke dyrka jord til andre formål enn jordbruksproduksjon, og forbud mot bruk av dyrkbar jord slik at den ikke kan brukes til jordbruksformål i fremtiden. Bestemmelsen har nær sammenheng med hensynet til å sikre matproduksjon, og å verne om arealressursene. Departementet kan i «særlege høve», dersom man etter en samlet vurdering finner at hensynet til jordbruksinteressene må vike, gi dispensasjon til omdisponering. Kommunen har delegert myndighet til å fatte vedtak om omdisponering i førsteinstans, mens statsforvalteren er klageinstans.

Tabellene 6.1.1 og 6.1.2 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren etter jordlova § 9, som førsteinstans og klageinstans.

Statistikken viser stabilitet i antall saker over tid, både hvor statsforvalteren er førsteinstans og klageinstans. I 2023 er imidlertid antall førsteinstanssaker mer enn doblet sammenlignet med 2022. Få av omdisponeringssakene hvor statsforvalteren er førsteinstans resulterer i avslag. Majoriteten av saker der statsforvalteren er klageinstans ender i avslag, og dette samsvarer i stor grad med kommunens behandling i førsteinstans.

1.2 Deling

Jordlova § 12 fastsetter at deling av en landbrukseiendom krever tillatelse fra departementet. Bestemmelsen har til formål å legge til rette for en tjenlig eier- og bruksstruktur i landbruket, slik at landbrukets arealressurser blir forvaltet på en slik måte at man tar vare på matproduserende areal. Tillatelse til deling kan gis dersom det etter en samlet vurdering av sakens momenter sett opp mot jordlova § 12 tredje ledd taler for det. Delingstillatelse kan også gis dersom det vil bidra til å ivareta hensynet til bosetting i området, jf. jordlova § 12 fjerde ledd.

Tabellene 6.1.3 og 6.1.4 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren etter jordlova § 12 som førsteinstans og klageinstans.

Statistikken viser stabilitet i antall delingssaker der statsforvalteren er førsteinstans og klageinstans, og i majoriteten av førsteinstanssakene innvilger statsforvalteren deling. I majoriteten av klagesakene der kommunen som førsteinstans har gitt avslag på deling stadfester statsforvalteren kommunens vedtak.

1.3 Driftsenhet

Etter jordlova § 12 sjettede ledd kommer delingsbestemmelsen til anvendelse dersom flere registerenheter, altså gårds- og bruksnummer, er på «same eigarhand» og det «etter departementet sitt skjønn må reknast som ei driftseining». Kommunen kan be statsforvalteren vurdere om registerenhetene utgjør en driftsenhet dersom kommunen er i tvil om dette, eller i tilfeller der parten selv ber om det. Statsforvalteren treffer enkeltvedtak om registerenhetene skal anses som én eiendom eller om avhending kan skje uten delingsbehandling. Statsforvalterens vedtak i driftsenhetssaken kan påklages til Landbruksdirektoratet.

Driftsenhetssaker utgjør en ikke ubetydelig andel av klagesakene Landbruksdirektoratet behandler årlig. Imidlertid har vi manglet tall på hvor mange slike saker statsforvalteren behandler årlig. Fra 2017 har vi årlig etterspurt antall driftsenhetssaker behandlet av statsforvalteren, se tabell 6.1.5.

Tabell 6.1.5 viser antall enkeltvedtak fattet med hjemmel i jordlova § 12 sjettede ledd. Vedtakene er inndelt etter resultat «driftsenhet» eller «ikke driftsenhet».

Statistikken viser stabilitet i antall saker behandlet av statsforvalteren, og stabilitet i antall saker som påklages til Landbruksdirektoratet. 2021 er foreløpig toppår for antall saker. I 2023 økte antall saker sammenlignet med i 2022. I majoriteten av sakene konstaterer statsforvalteren at det foreligger en driftsenhet.

1.4 Driveplikt

Driveplikten omfatter all dyrka jord som kan nyttes til matproduksjon, og er hjemlet i jordlova § 8. Det er eier av jorda som har driveplikt. Eier kan velge å oppfylle driveplikten selv, eller oppfylle driveplikten ved bortleie. Ved bortleie stilles det en rekke krav til leiekontraktens utforming, jf. jordlova § 8 annet ledd. Eier kan etter § 8 a søke om lemping av vilkårene som er satt i § 8 annet ledd. En søknad om lemping kan for eksempel gjelde vilkåret i § 8 annet ledd om at jordleieavtalen må løpe i ti år. Etter § 8 a kan eier også søke om fritak fra driveplikten, typisk ved et nært forestående generasjonsskifte. Kommunen er førsteinstans i slike saker, og statsforvalteren er klageinstans.

Etter § 8 tredje ledd kan departementet pålegge eier av jord som ikke drives å leie jorda bort, tilplante med skog, eller gjør andre kulturlandskapstiltak. Kommunen hadde tidligere mulighet til å gjøre slike avtaler på vegne av eier dersom tiltakene ikke ble gjennomført. Ved lovendringer i 2017 ble denne muligheten tatt bort, mye på grunn av at hjemmelen var lite brukt og at det opplevdes som krevende for kommunen å ta den i bruk, se Prop. 92 L (2016-2017) punkt. 8.6.2.

Tabellen 6.1.6 viser antall enkeltsaker behandlet av statsforvalteren, oversikt over resultat og om resultatet endrer eller stadfester kommunale vedtak. Tabell 6.1.7 viser oversikt over saker som gjelder pålegg i drivepliktssaker.

I klagesaker om fritak fra driveplikt viser statistikken en økning siden 2020, hvor 2023 er et foreløpig toppår. Majoriteten av statsforvalterens klagesaker stadfester kommunens vedtak, med resultat som avslag. I klagesaker som gjelder pålegg om bortleie har statistikken holdt seg stabil.

1.5 Nydyrking og nydyrking av myr

Etter jordlova § 11 annet ledd kan departementet gi bestemmelser om nydyrking for å unngå skader på natur- og kulturlandskap. Disse bestemmelsene finner vi i forskrift om nydyrking (nydyrkingsforskriften). Etter forskriften § 4 må nydyrking godkjennes av kommunen. Statsforvalteren er klageinstans. Nydyrkingsforskriften ble endret i 2020, på bakgrunn av innføringen av forbud mot nydyrking av myr. Endringene trådte i kraft 1. juli 2020. Det ble vedtatt en ny § 5a hvor det også ble gitt dispensasjonsadgang fra forbudet. Kommunene er førsteinstans i dispensasjonssakene. Statsforvalteren er klageinstans. 2021 var det første året kommunene rapporterte om hvor mange dispensasjonssaker de har hatt til behandling gjennom KOSTRA (kommune-stat-rapportering, gjennom Statistisk sentralbyrå, SSB). Rapporteringen gjennom årsrapporten fra statsforvalteren på denne sakstypen kom i gang i 2022.

Tallene for 2023 viser forskjell i antall saker som gjelder nydyrking av myr mellom de ulike statsforvalterembetene.

Tabell 6.1.8 viser antall saker om nydyrking behandlet av statsforvalteren som klageinstans og resultatet i disse sakene, og om resultatet medfører stadfesting eller endring av kommunale vedtak.

I klagesaker om nydyrking viser statistikken en økning i antall saker behandlet av statsforvalteren fra 2017 sammenlignet med tidligere år. Av disse sakene er antall saker som resulterer i innvilgelse og avslag jevnt fordelt, med unntak av for 2022 hvor færre klagesaker er behandlet. Nedgangen har fortsatt i 2023.

Tabell 6.1.9.1 viser statsforvalterens saksbehandling i førsteinstans i saker om nydyrking av myr. Her finnes det bare statistikk tilbake fra 2022. I 2023 er det en nedgang i antall saker sammenlignet med 2022.

Tabell 6.1.9.3 viser statistikk over saker der statsforvalteren er klageinstans i saker om nydyrking av myr. Det finnes bare statistikk fra og med 2022. Det ble behandlet få slike saker i 2023. Tabell 6.1.9.4 viser antall dekar myr som er søkt nydyrket, i hvilken region, resultatet i sakene, og oversikt over myrdybde. Det finnes bare tall tilbake til 2022.

Tabell 6.1.9.6 viser oversikt over ferdiggodkjent myrareal for nydyrking, hvordan dette fordeles mellom dyp og grunn myr, og om omsøkt nydyrkingstiltak er gjennomført. 2022 er det første året slik statistikk kunne innhentes.

2 Konesesjonsloven

2.1 Konesesjonsloven

Konesesjonsloven § 2 fastslår at alle erverv av fast eiendom krever konesesjon, med de unntak som følger av loven. For erverv av bebygd eiendom må det søkes konesesjon dersom eiendommen har et areal over 100 dekar, eller over 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka jord. For ubebygd eiendom må det søkes konesesjon dersom ervervet gjelder tomt over to dekar, eller ubebygde arealer som ligger i områder regulert til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift i plan. Dette følger av konesesjonsloven § 4. I tillegg er det unntak fra konesesjonsplikt ved overdragelser av eiendom i nær familie. For bebygd eiendom kan det påhvile boplikt for å kunne overta konesesjonsfritt, se konesesjonsloven § 5 annet ledd.

Det følger av konesesjonsloven §§ 9 og 9 a hvilke momenter som kan vektlegges i en konesesjonsvurdering når eiendommen skal nyttes til landbruksformål. Konesesjon skal innvilges med mindre det er en saklig grunn til å avslå. Viktige momenter i denne vurderingen er om ervervet vil ivareta hensynet til bosettingen i området og om det gir en driftsmessig god løsning. Ved erverv av bebygd eiendom med over 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka areal, eller ubebygde eiendommer med jordbruksareal, skal det i konesesjonsvurderingen tas hensyn til om den avtalte prisen ivaretar en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling.

Det skal videre tas hensyn til om ervervet vil ivareta en tjenlig eier- og bruksstruktur i landbruket. Dersom ervervet medfører at eiendommen blir eid i sameie, eller av et selskap med begrenset ansvar, kan dette tale for avslag hvis dette ikke er en tjenlig eier- og bruksstruktur i landbruket. Enkelte kommuner har egne forskrifter som setter unntaket for konesesjonsplikt etter § 4 og eller § 5 ut av kraft. Dette innebærer at det er konesesjonsplikt på erverv av fast eiendom som kan brukes som helårsbolig, se konesesjonsloven § 7. Dette er et virkemiddel kommunene benytter for å ivareta hensynet til bosettingen.

Tabell 6.2.1 og 6.2.2 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren etter konesesjonsloven § 9 som førsteinstans og klageinstans. Dette er saker hvor eiendommen skal nyttes til landbruksformål. Tabellene gir en oversikt fra 2005 - 2023. Rapporteringen viser et jevnt sakstilfang med normale svingninger.

I majoriteten av sakene statsforvalteren behandler i førsteinstans blir konesesjon innvilget. I saker behandlet som klageinstans stadfester statsforvalteren majoriteten av kommunenes vedtak, og de fleste av disse sakene resulterer i avslag.

Tabell 6.2.3 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren som klageinstans i saker etter konesesjonsloven § 9 siste ledd, der erverver søker konesesjon fordi hen ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt etter § 5 annet ledd. Tabellen gir en oversikt over saker fra 2010–2023. Antallet saker var i perioden 2011–2020 synkende, men har siden 2021 økt noe frem til 2022. I 2023 ser man derimot igjen en nedgang, og færre saker som resulterer i avslag.

Tabell 6.2.4 og 6.2.5 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren som førsteinstans og klageinstans i saker etter konesesjonsloven § 9, der erverver er et selskap med begrenset ansvar. Tabellene gir en oversikt over antall saker fra 2012–2023. For sakene behandlet i førsteinstans ser vi en betydelig økning i 2023. Dette har nok sin årsak i at statsforvalteren ble konesesjonsmyndighet for denne sakstypen i 2023.

Statistikken for 2023 viser at majoriteten av førsteinstanssaker, hvor konesesjonssøker var et selskap med begrenset ansvar resulterte i innvilgelse av konesesjonssøknaden. Antall klagesaker hvor erverver var et selskap med begrenset ansvar har holdt seg stabilt siden 2021. Alle slike klagesaker i 2023 resulterte i avslag på konesesjon.

3 Odelslova

3.1 Odelslova

Odelsretten er en grunnlovfestet rettighet. De nærmere bestemmelsene følger av odelslova. Odelslova er først og fremst en privatrettslig lov, men bestemmelsene om odelsfrigjøring er underlagt offentligrettslig regulering.

Statsforvalteren er førsteinstans i saker etter odelslova §§ 30 og 32, saker om såkalt odelsfrigjøring. Når stat eller kommune har overtatt odelsjord, og særlige grunner taler for at odelsrett ikke bør være til hinder, kan Kongen ta avgjørelse om odelsfrigjøring. Dette følger av odelslova § 30. Odelslova § 32 gjelder ved ekspropriasjon. I forskrift har statsforvalteren fått myndighet til å fatte vedtak om odelsfrigjøring.

Tabell 6.3.1 viser antall odelsfrigjøringsaker fra og med 2022 med resultatet.

I 2023 var det ingen slike saker, og også tidligere år har det vært få eller ingen slike saker.

4 Omgjøring og kontroll

4.1 Omgjøring og kontroll

Statsforvalteren kan, utover som ordinær klageinstans etter forvaltningsloven (fvl.) § 28, også omgjøre vedtak utenfor ordinær klagesak etter fvl. § 35. Et særlig omgjøringsgrunnlag er fvl. § 35 tredje ledd. Hvis et vedtak er fattet i strid med offentlige interesser, som for eksempel hensynet til vern av arealressursene, vil dette kunne tilsi at vedtaket kan omgjøres til skade for en part. Etter praksis er det kun vedtak som er egnet til å dreie praksis i en klart uheldig retning som kan omgjøres. I slike saker har statsforvalteren en frist på tre uker fra kommunens vedtak ble sendt til parten til å varsle om overprøving av vedtaket, og videre tre måneder på seg til faktisk å omgjøre vedtaket. Videre kan statsforvalteren omgjøre kommunens vedtak uten hensyn til tid dersom kommunens vedtak er ugyldig eller omgjøringen er til gunst for parten. Imidlertid kan ikke statsforvalteren omgjøre ugyldige vedtak hvis det har gått lang tid siden de ble fattet.

Statsforvalteren har hjemmel etter jordlova § 3 fjerde punktum til å pålegge kommunen for en bestemt tidsperiode å sende inn utskrifter fortløpende av alle vedtak i en eller flere sakstyper etter konsesjonsloven og jordlova (kalt kontrollhjemmelen i jordlova).

Tabell 6.4.1 gir en oversikt over antall saker som er innhentet av statsforvalteren med hjemmel i jordlova § 3. Tabellen er fordelt på hvilken bestemmelse i jordlova eller konsesjonsloven innhentingene gjelder. Tabellen viser tall fra 2010-2023.

Statistikken viser at kontrollhjemmelen i hovedsak brukes for konsesjons- og delingssaker. Tallene for 2023 viser imidlertid her en nedgang sammenlignet med tidligere år. Videre viser statistikken jevn bruk av kontrollhjemmelen i omdisponeringsaker siden 2018, men en nedgang sammenlignet med 2022. Det er en betydelig økning i bruk av kontrollhjemmelen i drivepliktssaker for 2023, sammenlignet med tidligere år.

Tabell 6.4.2 gir en oversikt over antall saker hvor statsforvalteren har omgjort kommunens vedtak med hjemmel i fvl. § 35. Tabellen viser tall fra 2005-2023.

Siden 2009 er det en synkende tendens i antall saker som varsles omgjort og som omgjøres, med noe variasjon. Dette gjelder både for saker etter jordlova og konsesjonsloven. Videre viser tallene i stor grad samsvar mellom statsforvalterens varsel om omgjøring, og saker som resulterer i omgjøring av kommunale vedtak. Denne tendensen er imidlertid redusert i 2023, og det ser ut til at færre saker faktisk er omgjort sammenlignet med varsler.

5 Forklaring til tabellene. Feilkilder

5.1 Tabellene

Tabellene viser antall vedtak fattet av statsforvalteren som førsteinstans og som klageinstans. For førsteinstansvedtakene rapporteres det på antall saker og utfall av disse.

For klagevedtakene rapporteres det på om vedtaket ble endret ved klagebehandlingen, eller stadfestet av statsforvalteren i klagebehandlingen. Under «resultat» er sakene inndelt etter om søknaden ble innvilget eller avslått.

Der det er relevant angir tabellene om de kommunale vedtakene endres eller stadfestes ved statsforvalterens behandling.

5.2 Feilkilder

Av årets tall ser vi at et ikke ubetydelig antall av kommunens vedtak ble opphevet, tilbakesendt eller hvor klagen ble avvist fra realitetsbehandling av statsforvalteren i forbindelse med klagebehandling. I disse sakene kommer ikke resultatet i saken frem, da sakene hverken er innvilget eller avslått. Dermed vil det være avvik mellom antall saker som er behandlet av statsforvalteren og antall resultater i sakene.

Innhenting og behandlingen av tallene for 2022 og 2023 viser at det er hensiktsmessig å be statsforvalteren om å innrapportere resultater om oppheving, tilbakesending eller avvisning i en egen tabell i fremtiden. Det er derfor lagt til rette for dette i årsrapportmalen for statsforvalteren til bruk fra og med rapporteringsåret 2024.

En annen mulig feilkilde i statistikken ser ut til å være at det i noen tilfeller er innrapportert saker som ikke er ferdigbehandlet av statsforvalteren på tidspunktet for innhenting. Dette vil for noen av tabellene gi avvik mellom antall behandlede saker og utfall av saker. Der vi har funnet slike feil er det bemerket for hver tabell. Landbruksdirektoratet vil se på mulighetene for å lukke denne feilkilden.

6 Vedlegg

6.1 Jordlova

6.1.1 Statsforvalteren som førsteinstans i omdisponeringssaker

Antall saker etter jordlova § 9 behandlet av statsforvalteren i førsteinstans fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Resultat		Pålegg gitt
		Innvilget	Avslått	
2005	14	14	0	
2006	17	17	0	
2007	16	15	1	
2008	13	12	1	
2009	9	7	2	
2010	11	10	1	
2011	11	11	0	
2012	21	21	0	
2013	32	32	0	
2014	12	11	1	
2015	20	18	2	
2016	15	13	2	
2017	16	15	1	
2018	18	17	1	
2019	14	14	0	
2020	24	23	1	
2021	17	14	2	1
2022	16	14	2	0
2023	37	36	1	0

6.1.2 Statsforvalteren som klageinstans i omdisponeringssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 9 som klageinstans fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	32	17	15	18	14
2006	27	13	14	12	15
2007	26	5	21	6	20
2008	31	4	27	9	22
2009	34	10	24	9	25
2010	21	1	20	2	19
2011	21	5	16	7	14
2012	30	5	25	6	24
2013	20	3	17	3	17
2014	30	6	24	5	25
2015	24	0	24	0	24
2016	24	6	18	5	19
2017	20	1	19	2	17
2018	34	7	27	3	25
2019	26	2	24	4	14
2020	32	3	29	11	22
2021	33	3	30	4	29
2022	26	2	24	3	23
2023	27	3	24	4	23

6.1.3 Statsforvalteren som førsteinstans i delingssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 12 i førsteinstans fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Utfall av søknaden	
		Innvilget	Avslått
2005	76	69	7
2006	73	71	2
2007	79	77	2
2008	54	52	2
2009	46	44	2
2010	64	62	2
2011	51	46	5
2012	78	72	6
2013	67	65	2
2014	53	52	1
2015	79	78	1
2016	66	61	5
2017	59	46	13
2018	63	60	3
2019	65	61	4
2020	66	62	4
2021	57	50	7
2022	59	54	5
2023	68	59	9

6.1.4 Statsforvalteren som klageinstans i delingssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 12 som klageinstans fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	184	62	122	63	121
2006	159	40	119	40	119
2007	158	40	118	37	121
2008	155	29	126	33	122
2009	163	34	129	37	126
2010	113	20	93	22	91
2011	121	19	102	28	93
2012	117	15	102	17	100
2013	90	15	75	17	73
2014	86	14	72	19	67
2015	114	17	97	27	87
2016	92	17	75	15	77
2017	107	12	95	14	93
2018	89	8	81	12	77
2019	74	13	61	15	43
2020	107	7	100	15	91
2021	116	7	109	9	106
2022	103	10	93	12	80
2023	87	13	74	10	77

6.1.5 Statsforvalteren som førstinstans i driftsenhetssaker

Antall saker om driftsenhet behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 12 sjette ledd, 2017-2023.

År	Antall saker	Driftsenhet	Ikke driftsenhet	Påklaget til Landbruksdirektoratet
2017	30	19	11	5
2018	36	23	13	8
2019	22	18	4	6
2020	45	32	13	5
2021	54	38	16	6
2022	36	28	8	7
2023	50	34	16	3

6.1.6 Statsforvalteren som klageinstans i saker om fritak fra driveplikt

Antall saker om fritak fra driveplikten behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 8 a som klageinstans, 2010-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2010	1	0	1	0	1
2011	6	0	6	0	6
2012	3	1	2	1	2
2013	3	1	2	1	2
2014	2	1	1	1	1
2015	2	0	2	0	2
2016	1	0	1	0	1
2017	0	0	0	0	0
2018	2	1	1	0	2
2019	5	0	5	0	5
2020	1	0	1	0	1
2021	2	1	1	1	1
2022	5	0	5	0	5
2023	7	1	6	1	6

6.1.7 Statsforvalteren som klageinstans i saker med pålegg om bortleie

Antall drivepliktssaker etter jordlova § 8 tredje ledd behandlet av statsforvalteren som klageinstans, 2018-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2018	2	0	2	-	-
2019	-	-	-	-	-
2020	-	-	-	-	-
2021	-	-	-	-	-
2022	2	0	2	1	1
2023	2	0	2	0	2

Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statsforvalteren i Trøndelag har begge fattet ett vedtak hver om pålegg om bortleie i 2023. Det var ingen saker med pålegg om bortleie i førsteinstans i 2023.

6.1.8 Statsforvalteren som klageinstans i nydyrkingssaker

Antall klagesaker om nydyrking behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 11 jf. forskrift om nydyrking, 2005-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	2	0	2	0	2
2006	11	6	5	5	6
2007	4	0	4	3	1
2008	3	2	1	2	1
2009	2	0	2	1	1
2010	4	3	1	2	2
2011	3	2	1	3	0
2012	2	2	0	2	0
2013	2	0	2	2	0
2014	0	0	0	0	0
2015	4	2	2	3	1
2016	1	1	0	0	1
2017	7	0	7	7	0
2018	10	4	6	5	5
2019	13	7	6	7	6
2020	14	6	8	9	4
2021	16	3	13	8	8
2022	12	6	6	2	6
2023	7	0	7	4	3

6.1.9 Nydyrking av myr6.1.9.1 Statsforvalteren som førsteinstans i saker om nydyrking av myr

Antall saker behandlet etter nydyrkingsforskriften § 5a, 2022-2023.

År	Søknader i alt	Resultat			
		Innvilget i alt	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslag
2022	26	26	21	0	5
2023	12	8	2	3	4

6.1.9.2 Begrunnelse for dispensasjon

Begrunnelse for dispensasjonene gitt i saker om nydyrking av myr, jf. nydyrkingsforskriften § 5a, 2022-2023.

År	Grunnlag for dispensasjonen		
	Tap av produksjonsarealer	Grunneiers eneste dyrkingsressurs er myr	For å ivareta særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn
2022	26	21	0
2023	0	3	0

Årsaken til avviket mellom «innvilget i alt» i tabell 6.1.9.1 og det totale antallet i denne tabellen er to førsteinstanssaker fra Statsforvalteren i Rogaland som er innvilget på vilkår, og tre førsteinstanssaker fra Statsforvalteren i Agder, hvorav en er innvilget på vilkår, og to uten vilkår. I alle disse er det i innrapporteringen for 2023 ikke oppgitt begrunnelse for dispensasjon.

6.1.9.3 Statsforvalteren som klageinstans i saker om nydyrking av myr

Tabellen viser antall søknader om nydyrking av myr som statsforvalteren har behandlet etter nydyrkingsforskriften § 5a som klageinstans, kategorisert etter søknader innvilget, søknader avslått og søknader innvilget på vilkår. Kategorien «innvilget etter § 5a annet ledd» omfatter innvilgelser hvor myr er eneste dyrkingsressurs, innvilgelser for ivaretagelse av særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn, og innvilgelse som følge av tap av andre produksjonsarealer. Tabellen viser tall fra 2022-2023.

År	Søknader i alt	Resultat				
		Innvilgelse				Avslag
		Innvilget i alt	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Innvilget etter § 5a annet ledd	Søknader om dispensasjon for å nydyrke myrarealer avslått
2022	3	0	0	0	0	3
2023	4	2	0	1	1	2

6.1.9.4 Størrelse på omsøkte arealer

Tabellen viser antall dekar myr som totalt er saksbehandlet av statsforvalteren, 2022-2023. Angitt i dyp myr og grunn myr.

År	Omsøkt areal i dekar			Resultat i dekar					
				Innvilgelse			Avslag		
	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr
2022	504	26	478	51	8	43	24	1	23
2023	158	49	109	77	12	65	10	5	5

Avviket mellom «omsøkt areal i dekar» og «resultat i dekar» skyldes at Statsforvalteren i Rogaland har innrapportert resultat for 25 dekar av 63 dekar omsøkt areal. Og at Statsforvalteren i Oslo og Viken ikke har innrapportert resultat for 33 dekar omsøkt areal. Dette skyldes blant annet saker som ikke er ferdigbehandlet. Se ellers rapportens kapittel 5.

6.1.9.5 Saksbehandlet myrareal i 2023 geografisk fordelt på statsforvalterembetene

Tabellen viser antall dekar myr som er saksbehandlet av statsforvalteren i 2023, angitt i dyp myr og grunn myr, og med geografisk fordeling.

Statsforvalter	Omsøkt areal i dekar		Resultat i dekar						
			Innvilgelse			Avslag			
	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr
Møre og Romsdal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogaland	63	28	35	20	10	10	5	0	5
Vestland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agder	57	2	55	57	2	55	0	0	0
Innlandet	5	5	0	0	0	0	5	5	0
Nordland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oslo og Viken	33	14	19	0	0	0	0	0	0
Troms og Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trøndelag	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vestfold og Telemark	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Avviket mellom «omsøkt areal i dekar» og resultat i dekar» for Statsforvalteren i Rogaland og Statsforvalteren i Oslo og Viken skyldes at det ikke er innrapportert resultat for alt omsøkt myrareal. Se merknaden under tabell 6.1.9.4 og ellers rapportens kapittel 5.

6.1.9.6 Ferdiggodkjent nydyrket myrareal

Tabellen viser antall saker hvor areal er ferdiggodkjent for nydyrking og omsøkt nydyrkingstiltak er gjennomført, hvor mye dette utgjør i areal, og skillet mellom dyp myr og grunn myr. Tabellen viser tall fra 2022-2023.

År	Antall saker hvor nydyrking er gjennomført og areal er ferdiggodkjent	Ferdiggodkjent myrareal i alt	Ferdiggodkjent areal – dyp myr	Ferdiggodkjent areal – grunn myr
2022	0	0	0	0
2023	35	35	2	33

6.2 Konesjonsloven

6.2.1 Statsforvalteren som førsteinstans i konesjonssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren som førsteinstans etter konesjonsloven § 9 fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Resultat	
		Innvilget	Avslått
2005	76	74	2
2006	73	72	1
2007	72	71	1
2008	61	59	2
2009	59	59	0
2010	70	70	0
2011	68	60	8
2012	56	54	2
2013	69	65	4
2014	69	68	1
2015	94	94	0
2016	80	77	3
2017	93	89	3
2018	60	59	1
2019	93	91	2
2020	54	50	4
2021	55	48	7
2022	54	52	2
2023	51	49	2

6.2.2 Statsforvalteren som klageinstans i konsesjonssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 9 fordelt på utfall, 2005-2023.

Fra og med 2019 har vi også spurt om hvor mange saker som gjelder vedtak om tilbaketrekking av konsesjon.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat		Vedtak om tilbaketrekking av konsesjon
				Innvilget	Avslått	
2005	74	32	42	43	31	
2006	59	26	33	32	27	
2007	55	16	39	24	31	
2008	66	21	45	30	35	
2009	53	19	34	33	20	
2010	36	8	28	13	23	
2011	40	14	26	22	18	
2012	33	5	28	14	19	
2013	34	12	22	18	16	
2014	26	10	16	12	14	
2015	35	10	25	16	19	
2016	23	8	15	8	15	
2017	54	11	33	29	25	
2018	56	18	38	27	29	
2019	37	8	29	10	22	3
2020	47	7	40	16	29	1
2021	42	6	36	8	34	0
2022	53	9	44	14	34	0
2023	43	11	32	12	24	0

Statsforvalteren i Møre og Romsdal har opplyst om en sak som ble tilbakesendt til kommunen. Statsforvalteren i Oslo og Viken har opphevet ett vedtak og Statsforvalteren i Troms og Finnmark har rapportert om tre avviste saker. Det mangler innrapportering om to saker fra Statsforvalteren i Agder. Se ellers rapportens kapittel 5.

6.2.3 Statsforvalteren som klageinstans i konsesjonssaker ved erverv i nær familie

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 9 siste ledd der erverver søker om konsesjon fordi erverver ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat		Vilkår om utsatt tilflytting	Vedtak om tilbaketrekning av konsesjon
				Innvilget	Avslått		
2010	13	6	7	9	4	4	
2011	22	7	15	9	13	5	
2012	20	2	18	5	15	3	
2013	23	6	17	10	13	4	
2014	12	4	8	5	7	1	
2015	10	2	8	2	8	1	
2016	15	6	9	7	8	4	
2017	11	3	8	2	9	4	
2018	8	1	7	2	6	1	
2019	7		7	2	6	2	1
2020	6	1	5	1	5	0	0
2021	15	2	13	2	13	0	0
2022	17	5	12	4	11	0	0
2023	9	5	4	7	2	0	0

6.2.4 Statsforvalteren som førsteinstans der erverver er et selskap med begrenset ansvar

Antall saker behandlet av statsforvalteren som førsteinstans etter konsesjonsloven § 9 der erverver er et selskap med begrenset ansvar etter konsesjonsloven § 9, fordelt på utfall, 2012-2023. Statsforvalteren fikk vedtaksmyndighet som førsteinstans i denne sakstypen fra og med 7. juli 2023.

År	Saker i alt	Resultat	
		Innvilget	Avslått
2012	0	0	0
2013	1	1	0
2014	3	3	0
2015	1	1	0
2016	5	5	0
2017	2	2	0
2018	6	5	1
2019	2	1	1
2020	3	2	1
2021	4	2	2
2022	4	2	2
2023	33	23	10

6.2.5 Statsforvalteren som klageinstans der erverver er et selskap med begrenset ansvar

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 9 der erverver er et selskap med begrenset ansvar etter konsesjonsloven § 9, fordelt på utfall, 2012-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2012	1	0	1	0	1
2013	4	1	3	4	0
2014	1	0	1	0	1
2015	1	0	1	0	1
2016	3	2	2	2	1
2017	7	3	4	3	4
2018	3	1	2	0	3
2019	11	1	10	1	10
2020	15	3	12	3	12
2021	8	5	5	2	6
2022	8	1	7	0	7
2023	7	3	4	0	7

6.2.6 Statsforvalteren som klageinstans i saker med nedsatt konsesjonsgrense

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 7 i kommuner som har nedsatt konsesjonsgrense etter konsesjonsloven § 7, fordelt på utfall, 2005-2023.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	6	2	4	2	4
2006	9	4	5	4	5
2007	10	4	6	4	6
2008	6	4	2	3	3
2009	3	2	1	2	1
2010	12	3	9	3	9
2011	6	2	4	2	4
2012	9	0	9	0	9
2013	9	3	6	3	6
2014	5	0	5	0	5
2015	5	0	5	0	5
2016	8	3	5	3	5
2017	4	1	3	1	3
2018	4	1	3	1	3
2019	1	0	1	0	1
2020	5	2	3	1	4
2021	8	1	7	2	6
2022	11	2	9	1	9
2023	5	1	4	1	4

6.3 Odelsfrigjøring

6.3.1 Saker om odelsfrigjøring

Antall saker om odelsfrigjøring etter odelslova §§ 30 og 32, fordelt på utfall, 2022-2023.

År	Antall saker totalt	Resultat	
		Samtykke	Avslag
2022	1	0	1
2023	0	0	0

6.4 Omgjøring og kontroll

6.4.1 Statsforvalterens bruk av kontrollhjemmelen

Tabellen viser antall saker statsforvalteren har hentet inn etter kontrollhjemmelen i jordlova § 3 fjerde punktum, fordelt på sakstype, i perioden 2010-2023.

År	Antall kommuner	Omdisponering	Deling	Driveplikt	Konsesjon
2010	13	3	99	0	29
2011	5	0	27	0	48
2012	14	4	30	0	61
2013	5	14	73	1	43
2014	16	3	44	2	30
2015	13	1	90	0	61
2016	17	5	39	0	33
2017	18	5	45	0	60
2018	33	11	69	1	101
2019	18	10	106	1	107
2020	12	10	63	1	71
2021	-	14	123	1	174
2022	-	17	71	0	67
2023	-	10	33	9	48

I 2023 er kontrollhjemmelen brukt av Statsforvalteren i Rogaland i 43 saker, Statsforvalteren i Nordland i 15 saker, Statsforvalteren i Troms og Finnmark i 12 saker og Statsforvalteren i Trøndelag i 30 saker. Kontrollhjemmelen er mest brukt i konsesjons- og delingssaker.

6.4.2 Statsforvalterens omgjøring av vedtak uten klage

Tabellen viser antall saker som statsforvalteren har vurdert og besluttet overprøving av eget tiltak etter forvaltningsloven § 35. Tallene omfatter ikke de sakene som er innhentet med hjemmel i jordlova § 3, 2005-2023.

År	Jordlov		Konsesjon	
	Varslet omgjøring	Omgjort	Varslet omgjøring	Omgjort
2005	10	7	1	1
2006	12	7	4	3
2007	14	8	8	4
2008	33	20	19	12
2009	38	30	3	1
2010	24	23	12	7
2011	32	21	12	10
2012	40	26	7	5
2013	28	19	4	3
2014	9	6	3	2
2015	17	10	0	0
2016	18	8	7	6
2017	12	7	1	1
2018	13	9	3	2
2019	11	13	3	4
2020	10	13	12	9
2021	23	19	7	7
2022	11	10	7	6
2023	14	9	4	1

Alle vedtakene som ble omgjort av statsforvalteren i 2023, ble omgjort med hjemmel i forvaltningsloven § 35 tredje ledd.

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no